

Návrh programového prohlášení vlády

Ze dne 18. prosince 2017 (aktualizované 8. ledna 2018)

Vzdělávání, věda a výzkum

Rezort školství je pro nás prioritou, protože bez kvalitního školství nemá národ budoucnost. Investice do našich dětí jsou investicí do naší budoucnosti. Kvalitní školství chápeme jako školství otevřené, dostupné a profesionální.

Komentář SP ČR: Souhlasíme, ale je nutné, aby se tato deklarace odrazila v praktických krocích vlády a v rozpočtových prioritách v dalších letech.

Prosadíme více peněz do školství tak, aby se platy učitelů na konci volebního období v roce 2021 dostaly minimálně na 150 procent jejich stávající výše.

Komentář SP ČR: Opatření je v souladu s Programovým prohlášením Svazu na rok 2018. Doporučujeme, aby větší část navýšení šla na nenárokové složky platů (osobní příplatky, odměny) s rozhodováním v rukou ředitele, aby bylo možné odměňovat diferencovaně učitele kvalitní a schopné.

O: Dokončit reformu financování regionálního školství a navrhnout způsob financování soukromých škol (vč. firemních) na principu „veřejné prospěšnosti“ (zejména ve vztahu k uplatnění absolventů na trhu práce) a jejich zrovnoprávnění se školami, zřizovanými krajem nebo státem.

Ve spolupráci se zřizovateli škol a školských zařízení regionálního školství omezíme nadbytečnou byrokratizaci regionálního školství a posílíme postavení ředitele školy jako manažera. V regionálním školství podpoříme kroky k zavedení transparentního a administrativně nenáročného způsobu financování.

Komentář SP ČR: Dobrý cíl, jen je třeba detailně analyzovat, jaká jsou největší administrativní břemena a jak je odstranit. Řešit problém komplexně i zahrnutím jiných subjektů, než je MŠMT, jako např. krajské úřady, ČŠI, ČSÚ, finanční úřady, inspektoráty práce, BOZP, hygienu... Pokud jde o reformu financování regionálního školství, zatím nejsou známy její dopady, to bude zřejmé až po účinnosti změny, tj. po 1.1.2019.

O: Řešení navrhnout podle principu – S jednou novou regulací/úpravou zrušit dvě jiné.

Zasadíme se o maximální rozvoj potenciálu každého dítěte. Provedeme věcnou a finanční revizi inkluze, a to tak, aby byly podporovány sítě škol běžných i speciálních, s udržitelným využíváním principů společného vzdělávání.

Komentář SP ČR: Svaz podporuje princip vzdělávání žáků s různými potřebami v maximální možné míře v běžných školách, nicméně zavedené rychlé a neodzkoušené řešení snižuje kvalitu výuky v ZŠ a zvyšuje motivaci rodičů vyvádět své děti z hlavního proudu do „exkluzivních“ škol. Podporujeme vyvážené rozdělení žáků mezi speciálními-běžnými-výběrovými školami s tím, že rozhodnutí o umístění žáka je zásadně v rukou rodičů. Doporučujeme v tomto směru revizi „inkluzní“ vyhlášky č. 27/2016 Sb.

T: Nárůst mandatorních výdajů na podpůrná opatření, nedostatek speciálních učitelů, nízká speciálněpedagogická zkušenost asistentů učitelů. Zvýšený zájem o zakládání soukromých škol, paradoxně tedy prohloubení segregace.

O: Otevřít diskuzi o proporcionalitě míst na víceletých gymnáziích (ve vztahu k počtu nadaných žáků) a zachování speciálních/praktických škol pro žáky s významnými vzdělávacími potřebami.

Zajistíme dostatečné kapacity mateřských škol posílením a efektivním využitím národních a evropských finančních zdrojů a lepší koordinací mezi MŠMT a MMR.

Komentář SP ČR: Budování kapacit mateřských škol je problémem jen v některých oblastech (prstenec kolem Prahy, Brno atd.), mnohem důležitější je připravit MŠ materiálně i odborně na přijímání dvouletých dětí od roku 2020.

W: Demografická vlna v mateřských školách již opadáva. Nyní by bylo třeba spíše investovat do rozvoje kapacit na 1. a 2. stupních základních škol.

O: Spojit opatření s analýzou efektivity využívání evropských fondů ve školství a s přenastavením priorit OP VVV a IROP po roce 2018.

Vláda přijme rozhodnutí, které za stanovených podmínek umožní bezplatné užívání osobní železniční dopravy pro žáky a studenty do dovršení věku 26 let.

Komentář SP ČR: Toto opatření vnímáme jako nesystémové a částečně diskriminační pro žáky či studenty bez přístupu k železničnímu spojení na cestu do školy. Rovněž není jasné, jaké by vznikly náklady a z jakých prostředků hodlá vláda tyto náklady dotovat.

Provedeme úpravy Rámcových vzdělávacích programů tak, aby byla posílena výuka jazyků, ICT a technického vzdělávání. Podpoříme jasné vzdělávací standardy v Rámcových vzdělávacích programech.

Komentář SP ČR: Souhlasíme s nutností revize RVP, zlepšení výuky jazyků, informatiky a polytechnických předmětů. Postrádáme ale podporu matematické a čtenářské gramotnosti, kreativity a podnikavosti žáků. Vymezení povinného jádra učiva (vzdělávacích standardů) v RVP je možno podpořit.

W: Časové zpoždění v účinku změn. Změnu v kvalitě výuky nelze očekávat dříve, než 3-5 let od přijetí revidovaných RVP, tj. reálně nejdříve v roce 2021-2023.

O: Zaměřit se na zlepšování kvality výuky matematiky na 2. stupni ZŠ a středních školách. Podporovat inovativní metody výuky, proškolení učitelů, nové výukové materiály a programy. Také na komunikaci důležitosti aplikací matematiky směrem k široké veřejnosti. Změny v oblasti ICT provázat s opatřeními Strategie digitálního vzdělávání.

Ve středním odborném vzdělávání zvýšíme zapojení odborníků z praxe do výuky a spolupráci škol a firem. **Cílem je zvýšení prestiže, odborné úrovně a uplatnitelnosti absolventů učňovských oborů a technických oborů středních škol.**

Komentář SP ČR: Z pohledu Svazu je praktické vzdělávání na pracovištích zaměstnavatelů jedno z nejdůležitějších opatření. Bohužel zde redukováno jen na zapojení odborníků z praxe a obecnou spolupráci. Je třeba podporovat pilotáž prvků duálního vzdělávání v jednotlivých krajích. S potřebou zvýšení prestiže a uplatnitelnosti absolventů technických škol souhlasíme.

O: Prosazovat praktické vzdělávání všech žáků odborných SŠ na reálných pracovištích, a to v úzké spolupráci škol a zaměstnavatelů. Podporovat pilotáž prvků „duálního systému“ v jednotlivých krajích ČR. Navrhnout zvýšení rozsahu odborné praxe u maturitních oborů.

Budeme podporovat zahraniční mobilitu studentů ve středním vzdělávání lepším využitím evropských programů.

Komentář SP ČR: Z našeho pohledu sice důležité, ale marginální opatření. Mnohem výhodnější je rozšířit mobilitu žáků i na praxe v reálných pracovních prostředích firem.

O: Podporovat mobilitu žáků ve smyslu praktického vzdělávání na reálných pracovištích zaměstnavatelů. Rozšířit daňové odpočty firem také na praktické vyučování, kroužky a exkurze pro ZŠ a firemní rekvalifikace zaměstnanců.

Veřejné vysoké školství považujeme za jeden ze zásadních pilířů vzdělávacího a výzkumného systému v České republice a garantujeme jeho nezpłatnění **s výjimkou jednoznačného zpoplatnění „věčných“ studentů.**

Komentář SP ČR: S opatřením souhlasíme, nicméně je potřeba naplnit tuto obecnou deklaraci konkrétními kroky. Zpoplatnění studentů, prodlužujících studium o 2 a více let je možné už nyní.

Provedeme analýzu účelnosti a efektivnosti současného modelu financování soukromých i veřejných škol v primárním, sekundárním i terciárním vzdělávání.

Komentář SP ČR: Opatření je v částečném souladu s cíli SP ČR, neboť požadujeme navrhnout způsob financování soukromých škol (vč. firemních) na principu „veřejné prospěšnosti“ (zejména ve vztahu k uplatnění absolventů na trhu práce) a jejich zrovnoprávnění se školami, zřizovanými krajem nebo státem. Ostatní soukromé školy mimo statut „veřejné prospěšnosti“ by nárok na státní příspěvek neměly.

Budeme podporovat kvalitní přípravu budoucích pedagogů, kteří jsou jedinou zárukou zkvalitňování školství.

Komentář SP ČR: Učitele vidíme jako základní hybatele změn ve školské realitě na všech stupních vzdělávání. Souhlasíme s podporou (pregraduálního) vzdělávání, ale je třeba ji rozšířit i na oblast celoživotního profesního rozvoje učitelů a získávání odborníků z praxe do škol.

W: Nízká motivace absolventů pedagogického studia o vstup do školství, resp. vysoké procento odchodů učitelů po několika letech praxe. Souvisí s platovým ohodnocením a perspektivou dalšího profesního růstu.

O.: Přijmout opatření na získávání a udržení kvalitních odborných pedagogů středních škol, a to jak v praktickém, tak i teoretickém vzdělávání. Analyzovat, jak je systém Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) propojen s reálnými potřebami učitelů, propagovat příklady dobré praxe DVPP. Podpořit možnost úhrady dalšího profesního rozvoje učitelů ze státních prostředků (ONIV) i mimo programy s akreditací MŠMT.

Při řízení a financování systému veřejného vysokého školství budeme klást větší důraz na kvalitu a výkon a budeme významněji zohledňovat celospolečenskou potřebnost některých profesí, zejména lékařů, učitelů, technických oborů, zdravotnického personálu.

Komentář SP ČR: Podporujeme diverzifikovanou podporu různých oborů VŠ z hlediska jejich společenské potřebnosti. Necháváme na MŠMT, aby s ostatními partnery navrhlo mechanismus bonifikace potřebných oborů např. formou zvýšeného koeficientu financování, státním (rozvojovým) příspěvkem apod. Je také nutno nezapomenout na vytváření prakticky orientovaných studijních programů, vycházejících z principů Průmyslu 4.0.

T: Pro bonifikaci společensky potřebných oborů je potřeba získat podporu celé vlády, což v minulosti nebylo vždy možné. Data o potřebnosti jednotlivých oborů může přinášet projekt KOMPAS (MPSV), ale ne dříve, než v roce 2020.

O: Na vysokých školách podpořit tvorbu profesně orientovaných a multioborových programů a modulů, vycházejících z principů Průmyslu 4.0 a reflektujících očekávané trendy. Propagovat příklady dobré praxe z této oblasti.

Budeme podporovat výjezdy studentů vysokých škol do zahraničí i výměnu vědců mezi českými a zahraničními výzkumnými organizacemi větším zapojením do evropských programů.

Komentář SP ČR: Souhlasíme s opatřením. Důležité bude zajistit dostatek prostředků v programu Erasmus+ a kvalitní zahraniční partnery/přijímající organizace.

Rada pro výzkum, vývoj a inovace se bude starat o analýzu, rozpočtové směřování a věcnou koordinaci všech, kteří poskytují veřejné prostředky na výzkum, vývoj a inovace tak, aby tyto prostředky byly využívány účelně a nevydávaly se vícekrát na stejné aktivity.

Nastavíme a provedeme transparentní hodnocení vědy a výzkumu, a to včetně zohlednění jejich skutečného přínosu pro aplikační praxi s přímým dopadem na financování výzkumných organizací.

Vytvoříme nové Národní priority orientovaného výzkumu – základ toho, co se bude ve výzkumu podporovat ze státních peněz.

V PP postrádáme:

- analýzu efektivity využívání Evropských fondů v oblasti školství;
- zavedení samostatné funkce kariérového poradce a jeho systémová podpora zvláště na ZŠ;
- podpora dalšího vzdělávání (Národní soustava kvalifikací) ve vztahu k rychlému získávání kvalifikací, vyvolaných aplikací konceptu Průmysl 4.0. V této souvislosti je potřebná i novelizace zákona č. 179/2006 Sb.

Doporučení:

S většinou cílů v této oblasti může Svaz souhlasit. Je ale nutné, aby se obecné deklarace odrazily v praktických krocích vlády a v rozpočtových prioritách v dalších letech. Z pohledu Svazu je třeba zejména:

- Zlepšit diferencovaně financování učitelů a dokončit reformu financování regionálního školství, vč. soukromých škol. Rozšířit daňové odpočty na vzdělávání.
- Podporovat digitální gramotnosti, infromatické myšlení, kreativitu a podnikavost na všech stupních škol.
- Podporovat kvalitní výuku matematiky a polytechnické vzdělávání na základních školách.

- Prosazovat praktické vzdělávání žáků SŠ na reálných pracovištích, podporovat pilotáž duálního systému v jednotlivých krajích ČR.
- Na vysokých školách podpořit tvorbu profesně orientovaných a multioborových programů, vycházejících z principů Průmyslu 4.0.
- Novelizovat zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání (č. 179/2006 Sb.).